

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XCIV. De dispensatione super corpore vitiatis, utrùm & quando ab Episcopo concedi possit? quomodo concedi soleat in Curia Romana. Vtrùm qui ita clausi est, ut sine baculo incedere non possit, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

De dispensatione super corpore vitiatis,
utrũ & quando ab Episcopo concedi
possit: & quomodo concedi soleat in Cu-
ria Romana. Vtrũ qui ita claudus est,
ut sine baculo incedere non possit, adeo
irregularis sit, ut egeat Pontificia dispen-
satione, tam ad sacros ordines, quàm ad
primam tonsuram. Vtrũ irregularis
privetur beneficiis, tam obtinendis, quàm
obtentis: & an sit capax pensionum Ec-
clesiasticarum.

- 1 Quæ clausula ex stilo Cancellaria Romana son-
leant apponi in dispensatione super corpore vi-
tiated.
- 2 Causa semel facta appellabilis, semper auras appella-
bilis.
- 3 Gratia conditionalis non potest sortiri effectum,
nisi verificata prius conditione.
- 4 Episcopus cum corpore vitiatum non potest etiam
ad primam tonsuram dispensare.
- 5 In terminis irregularitatis, appellatio ordinum
Ecclesiasticorum tonsura continetur.
- 6 Qui dispensationem obtinet, tacere se inhabilem
esse facitur.
- 7 Quando agitur de deformitate notabili, solus sum-
mus Pontifex dispensat.
- 8 Episcopus in casibus, in quibus potest dispensare,
teneatur id facere cum causa cognitione: at
vero summus Pontifex gratiam inhabili fa-
ciens, censetur cum eo dispensare.
- 9 Irregularitas ex deformatione corporis procedens,
si fuerit ante contracta, reddit ad omnia
inhabiles; si vero post Ordines susceptos, red-
dit inhabiles quoad actus, quibus impedimento
esse potest deformitas.
- 10 Quando deformitas venit ex facto ordinandi,
Episcopus non potest dispensare.
- 11 Vi irregularitatis noceat, non tam vitium cor-
poris, quam apparens deformitas inspicien-
da est.
- 12 Claudus irregularis est.
- 13 Qui ex incisione Medicorum claudus effectus
est, promoveri permittitur.
- 14 Fallit si non possit sine baculo incedere; tunc
enim omnino Pontificia indiget dispensa-
tione.
- 15 Nemo baculo immixtus altari servire debet.
- 16 In Gallia consuetudo obviuit, claudum ad sacros
ordines promoveri posse. Intellige nisi deor-
mitas sit notabilis, ita ut sine baculo non possit
sustineri.
- 17 Episcopi arbitrio remittitur, ut iudicet quamam
sit notabilis deformitas.
- 18 Episcopus super irregularitate ex vitio corporis
proveniente dispensare nequit; sed solus sum-
mus Pontifex aduendus est.
- 19 Explicatur rectus in cap. significavit 4. de corp-
vitiatis.
- 20 Irregularis quemadmodum expellitur à sacris

21 Irregularis beneficiis jam obtentis non privatur
ipso jure, sed duntaxat per sententiam.
22 Quando pensio non datur irregulari per modum
stipendii, sed in titulum quasi beneficii, aliqui
existimant illum pensionis Ecclesiasticae incapa-
cem esse.
23 Contrarium tamen verius est, nempe irregularem
non esse inhabilem ad obtinendam pensionem Ec-
clesiasticam se in per modum beneficii illi affe-
ctam: & super hoc affertur declaratio sacre
Congregationis.

Clericus quidam tonsuratus, sed corpori-
tarius, & ita claudicans ut sine baculo cor-
pore sustinere non possit, à summo Pontifice
pensionem obtinuit, ut ad quatuor minores, &
omnes sacros, etiam presbyteratus ordines promo-
veret, & in illis ministrare, necnon quaecumque,
& qualiacumque beneficia recipere; & retinere
posset & valeat: ¶ adjecta hac clausula in similibus
dispensationibus apponi consuevit: *Et committitur*
*Ordinario, qui inspecto & considerato diligenter per-
spiciat dicto defectu, si talis non sit, nec ex cap-
tante tanta deformitas, quae scandalum generet in po-
pulo, aut divinis praestet impedimentum, super eo*
ejus conscientiam oneramus; cum eodem Oratori
praesentet, ut supra.

In vim cuius commissionis Episcopus, nemine a
adverso comparente, aut interveniente, processit
dispensationem : à cuius sententia tertius quidam
concurrans in impetratione quorundam benedi-
ctionum, appellavit ; & in gradu appellations, sen-
tentia primi iudicis fuit confirmata : iterumque
hac secunda sententia fuit appellatum ; & dubium
de iusticia illarum sententiarum : Super quibus
troverfia.

Fuit responsum, malè fuisse iudicatum, & bene appellatum: nam quod causa esset appellabilis, non poterat dubitari: † quia jam semel facta appellabilis, semper durat appellabilis. Lancellos. de error. part. 2. cap. 12. limit. 25. num. 18. Sigism. Scac. de appellat. q. 17. limit. 47. membr. 1. n. 112.

est, impetrantem rescriptum dispensationis, non
omnia narrata verificare, super quibus quidam
datur: præsertim quando adest clausula, *pro-
prius, vel considerato defectu, si talis est*, &c.
enim tunc gratia est conditionalis, & non potest
tunc effectum, nisi verificata prius condicione. *Val-
deis. 273. part. 1. Conrad. in prax. dispensat.*
cap. 6. num. 30. Non potuit autem verificari
valde gratie; cum in facto supponatur, eleum
tali deformitate & claudicatione laborare,
solum sine baculo se sustinere non possit, &
etiam non fine magno scandalo in altari
posset.

Præterea iste se clericum esse, & per consequens ad primam tonsuram legitimè promotum summò Pontifici narravit; falsò tamen, quia illi summò Pontifici narravit, hoc est sine dispensatione Apostolica, collatà fuerat: non enim ipsum summum Pontifex ad clericatù malè collatò dispensavit: sed alios duntaxat ordines transire permisit: & Clericos tamen specialis Pontificia dispensatione ad primam tonsuram dispensare: cap. 1. de corpore, & membris tonsuram dispensare: eodem tit. Præpositus quoque Anchar. in cap. significavit, eodem tit. Præpositus non confidat, distinet. 10. quos sequitur Serapion.

dis. 625, num. 1. Tolet. in instrum. sacerdot. lib. 1, cap. 63, num. 8. & traditur in cap. illiteratos, dist. 36. Garc. de benefic. part. 7, cap. 12, num. 28, 29. & 30. per text. in d. cap. non confidat. Avila in tract. de censuris, part. 7, disput. 2, dub. 6, conclus. 1. Suar. tom. 5, in 3, part. de censur. disput. 7, quest. 2, punct. 2, num. 28, circa finem. Ratio est, quia prima tonsura est dispositio ad sacros ordines, ut omnes dicunt: cum igitur irregularitas, qualis est qui insigniter claudus est, sit inhabilis ad sacros ordines; inhabilis etiam erit ad primam tonsuram.

Item quando irregularitas dicitur impedimentum esse ad ordines Ecclesiasticos, illa particula, ordines Ecclesiasticos, non solum intelligitur de ordinibus sacramentalibus, sed etiam de prima tonsura: ut recte Suares loc. citat. quare ut dicit Suares, irregularitas illa tonsuram inficit, atque ideo totum statum clericalem; & propterea dispensatione opus est. Et licet disputando, aliquid in contrarium dici possit, hæc tamen communis & vera est sententia, à qua non esse recedendum, testatur Diana resol. moral. part. 4, tract. 2, de irregul. resol. 88.

Et sane dictus clericus dispositionem præfatam impetrandi, & ea utendo, facile agnovit suam inhabilitatem, juxta doctrinam Baldi in l. 2, Cod. de jur. aur. annul. ubi dicit eum, qui producit instrumentum legitimæ rationis, tacite fateri se esse illegitimè natum. DD. in l. decem, ff. de verb. obligat. Rot. decis. 425, num. 2, part. 3, recent.

Neque obstat si dicatur, Episcopum conferentem tonsuram, tacite censeri dispensare. Quia hoc procedere posset, si ageretur de levi deformitate, aut si tractaretur de ministrando in ordinibus jam susceptis; secus si agatur de notabili & magna deformitate, quæ scandalum generare possit; vel ordinibus, seu tonsurâ nondum adeptâ, & deformitas obvenit antea: tunc enim non sufficit Episcopi dispensatio; sed debet summus Pontifex suam auctoritatem interponere ad suscipiendos ordines, vel tonsuram. Seraph. decis. 625, num. 5.

Et proposito citra præjudicium veritatis, quod non requireretur Pontificia dispensatio: Episcopus in casibus in quibus dispensare potest, tenetur id facere cum causæ cognitione, & iustâ subsistente causa: & in hoc differt à summo Pontifice, qui gratiam inhabili faciens, cum eo dispensare censetur. Seraph. decis. 625, num. 6, 7. & 8.

Similiter non obstat quod dicitur, vitium, seu deformitatem reddere duntaxat inhabiles ad illum actum, seu exercitium illud, quod propter deformitatem exercere non potest.

Quia hoc procedit quando irregularitas contrahitur ex casu supervenienti post ordinum susceptionem, ut dicit Tolet. d. lib. 1, cap. 63, n. 4. Garc. de benefic. part. 7, cap. 12, n. 18. & 19. At verò quando deformitas contracta est ante susceptionem ordinum, vel clericatus; tunc indistinctè non potest quis ad illos sine dispensatione promoveri: ut dicunt DD. omnes, quos superius longa serie citavimus, & conforme est communi opinioni.

Non negamus tamen, quin multum possit arbitrium Episcopi in dispensandis claudicantibus, qui inspicere debet, utrum claudicatio sit magna, & notabilem corporis afferat deformitatem: præsertim si claudicatio acciderit ex facto aut culpa ordinandi; tunc enim non debet ullo modo dispensare, sed potius ad Papam remittere, ad quem dispensatio hujus culpæ, vel magni defectus pertinet: per text.

in cap. 1, de cleric. pugnativum in duello. Quia non

tam vitium corporis in se, quam deformitas & impedimentum attendi debet, ut quis censendus sit irregularis: adeo ut si vitium non sit apparet, aut non impediat in altaris ministerio celebrare, dispensatione non egeat, ut dicit Conrad. de dispens. lib. 3, cap. 6, num. 26. & 27. Quamquam generaliter claudum irregularem esse, tradit Paris. de resignat. lib. 5, quest. 6, num. 46. Sed si quis ex incisione Medicorum, vel Chirurgorum læsus, altero pede claudicaret, promoveri non prohibetur: imò permittitur, cap. si quis in infirmitate, 55, distinct. 1. Nisi tamen cogatur baculo uti ad se sustinendum; tunc enim omnino dispensatione indiget: Glof. in d. cap. si quis in infirmitate. Abbas in cap. 2, num. 3, de cleric. agrot. ministr. Quia nullus Presbyter, aut Diaconus admittat sacrificium cum baculo accedere debet, cap. nullus Episcopus, de consecrat. dist. 1. Si autem sine baculo incedere potest, consuetudo admittit, maxime in Gallia, ut ad sacros ordines promoveri queat. Rebuff. in prax. tit. de dispensat. cum corpore vitiat. num. 6. Supponebatur autem in facto, deformitatem esse valde notabilem, & promotum altaris ministerio sine derisione ministrare non posse; nec nisi innoxium baculo stare, aut ambulare: ideo in tanta deformitate necessaria erat summi Pontificis dispensatio, etiam ad primam tonsuram, ut supra dictum est, & probatur per text. in cap. presbyterum, de cleric. agrotante, ibi: Quia nec secure, propter debilitatem; nec sine scandalo, propter deformitatem membrum, hoc fieri posse confidimus.

Quamvis autem Episcopi arbitrio remittatur, ut judicet quæ sit notabilis deformitas, quæ ordinis exercitium impediat, vel scandalum gignat: Covar. in Clem. si furiosus, in princip. part. 1, num. 5. Avil. de censur. part. 7, disput. 3, dub. 3. Bonacin. in eod. tract. disput. 7, punct. 2, num. 36. Campanil. in divers. juris Canon. rubr. 11, cap. 17, num. 82, cum sequentibus. Non tamen propterea sequitur, Episcopum dispensare posse super illa irregularitate proveniente ex vitio corporis; sed summus Pontifex adjuvandus est: Innocent. in cap. significavit 4, de corpor. vitiat. num. 3. super verb. & tua, Hostiens. ad fin. super verb. tua, Abbas ibidem, num. 2. Bonacin. de censur. disput. 7, quest. 2, punct. 2, num. 36. Campanil. d. cap. 17, rubric. 11, num. 204. Mirand. in manual. prelat. regul. part. 2, quest. 8, art. 3, conclus. 2. Alois. Ricc. in prax. aur. resol. 16. Et licet contrarium videatur elici ex Glof. in d. cap. significavit: tamen textus ille hoc manifestè probat in illis verbis: *Authoritate nostra*, quæ ostendunt Episcopum in illo casu dispensandi habuisse facultatem, non auctoritate proptiâ, sed sibi per sedem Apostolicam commissâ: ut notavit Ricc. & alii supra citati.

Quemadmodum autem irregularis arcetur à sacris ordinibus, ita etiam arcetur à beneficiis obtinendis. Rot. decis. 236, n. 2, part. 2, recent. post Abbat. in cap. cum in nostris, num. 2, de concess. præbend. Joan. de Selv. de benefic. part. 3, quest. 2, num. 11. Beneficiis autem jam obtentis non privatur irregularis ipso jure, sed tantum per sententiam: Garc. de benefic. part. 11, cap. 10, num. 47.

Quod autem dictum est de incapacitate irregularis quoad beneficia, eodem modo videretur dicendum ratione pensionum beneficialium quæ non per modum stipendii, sed per modum beneficii, datæ fuerunt: cum militet eadem ratio; & ita tenet Ricc. in prax. rerum fori Ecclesiastic. decis. 185, num. 178.

Sed tamen contrarium tenet idem Ricc. in suis decis. 23

cis. Archiep. Neapolit. lib. 2. decis. 71. per totam, ubi bene comprobatur. Sed melius hæc sententia comprobatur ex decisione sacræ Congregationis Eminentiſſimorum Cardinalium Concilij interpretum, relata per Garc. de benefic. part. 1. cap. 5. n. 136. Hæc decretum, quod loquitur de incapacitate beneficiorum, in qua sunt homicidia, non extenditur ad pensiones.

CAPUT XCV.

Quomodo succedatur in bonis Monachi, tam in terris Ecclesiæ immediatè subiectis, quàm in Gallia. Quid si bona partim sint in Gallia, partim in terris Monarchiæ Pontificiæ immediatè subiectis. In spoliis monachorum quis debeat succedere: Et quod si monachi decedant extra claustra, vel illicitam exercent negotiationem, tum R. Camera succedat. Quid veniat sub nomine negotiationis illicitæ, & utrùm per eam clericus amittat sua beneficia.

SUMMARIUM.

- 1 In successione bonorum monachi attenditur constitutio, vel consuetudo locorum, ubi bona sita sunt.
- 2 Monacho debetur legitima super sitis in terris Ecclesiæ, non autem super bonis Gallia.
- 3 In Gallia monachi sunt incapaces successions, & Monasterium non habetur loco filij.
- 4 Summus Pontifex concedit facultatem testandi ratione bonorum suorum in Gallia.
- 5 Si bona parentis partim sita sint in Gallia, & partim Avenione, monachus solum habet legitimam in Avenionensi.
- 6 Bona sita in locis in quibus monachi non succedunt, non sunt penenda in globo ad impinguantiam legitimam.
- 7 In calculo legitima non computatur monachus in numero liberorum, in locis ubi arceatur à legitima.
- 8 Monachus de fructibus suorum beneficiorum in vita disponere potest, dummodo id fiat sine fraude.
- 9 Monasterium succedit monacho, vel Abbas, in bonis per eum tempore mortis relictis, jure spoliij.
- 10 In Gallia sive monachus decedat intra, sive extra claustra, locus est spolio favore Abbatis.
- 11 Abbas succedens jure spoliij, non dicitur hæres, sed successor: & bona capit tanquam peculium.
- 12 Bona monachorum decedentium extra claustra cum licentia Superiorum, vel sine ea, in terris Ecclesiæ pertinent ad Cameram Apostolicam jure spoliij.
- 13 Monachus de bonis patrimonialibus, quæ ante professionem possidebat, non potest disponere, quia mortuus mundo.
- 14 Solus Papa testandi licentiam monachis concedere potest.
- 15 Bona clericorum secularium, vel regularium

illicita negotiatione quæſita, pertinent ad Cameram Apostolicam jure spoliij.

- 16 Non omnis negotiatio clericis prohibita est.
- 17 Ut clericus secularis tanquam negotiator, beneficiorum privationem incurrat, requiritur tria monitio.
- 18 Clericus potest licitè proprios agros excoli facere, & eorum fructus vendere.
- 19 Sericum est fructus proveniens ex arboribus mororum, medianibus foliis quæ sunt in fructu, quoad illius generis arbores. Decime debentur ex foliis mororum, stante consuetudine, ibid.
- 20 Quæ possit facere clericus circa fructus, & negotiationes suas, sine periculo incurſus paratum quæ de jure clericis negotiatoribus imponuntur.
- 21 Quæ veniant appellatione spoliiorum Ecclesiasticorum.
- 22 Bulla Pij V. super ornamentis clericorum Ecclesiæ post ejus obitum restituendis, non observatur Avenione.
- 23 Sicuti nec Bulla ejusdem summi Pontificis super Censibus.
- 24 Spolia clericorum secularium non sunt Avenione, sed illa pertinent ad hæredes.
- 25 Bulla, aut lex non recepta non obligat.
- 26 Etiam si non fuerit observata per simplicem ignorantiam.

Propositum fuit dubium, utrùm religiosus cœlis Cluniacensis, post trigessimum à professione annum, qui nunquam clauſtraliter vixit, testamentum condere, aut de bonis suis disponere possit, aut aliàs ad quem successio pertineat in bonis ejusdem. Ad cujus declarationem advertendum est, quod sive religiosus iste in Gallia partibus profectus sit, vixerit, sive in terris Ecclesiæ immediatè subiectis, semper fieri debet bonorum distinctio, quæ regulari debeat, & illorum successio adjudicari, secundum leges & consuetudines loci in quo bona sita sunt. Peregrin. fusè consil. 4. per totum, volum. 3. Unde cum aliàs quidam monachus, seu pro eo Monasterium Sancti Andreæ secus Avenionem, petat partem legitimam paternam: fuit observatum, quod legitime illi daretur super bonis existentibus Avenione, non autem super bonis villæ novæ sub dictæ Regi. Quia ut notorium est, monachi in Gallia incapaces successions ab intestato: eadem ratione monasteria uti monachos representantia: nec monasterium habetur loco filij, sed bona monachorum quæ ante professionem habebat, ad proximiores devolvuntur. Guillelm. Benedict. in cap. Raynmarus, in verb. & uxorem, in tract. de success. ab intest. num. 221. & sequentib. Nec adversus talem consuetudinem summus Pontifex concedit facultates testandi, & bonis monachorum in Gallia sitis: Benedict. viii. & Imbert. in enchirid. in verb. Moyne profect. M. fuer. in praxi, tit. 32. de successions, num. 30. & Chassan. in consuetud. Burgund. tit. de success. §. in verb. consuetud. du Royaume, num. 2. & sequent. Joan. Gall. & ibi Add. quæst. 122.

Unde non poterat Monasterium ex persona monachi prætere jura legitimæ, super bonis in Gallia sitis; sed tantum super bonis Avenionensibus, regulando successione respectu loci in quo bona sita sunt. Corn. consil. 202. numero 13. lib. 2. Socin. senior consil. 288. colum. 9. ad finem, num. 21. volum. 2. versic. circa secundum. Cravet. consil. 231. volum. 5. per totum. Peregrin. dist. consil. 4. volum. 5. per totum.